

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра педагогіки та інклюзивної освіти

Проректор із навчово-педагогічної
роботи

О. А. Кузнецова

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Ступінь бакалавра

Спеціальність 053 Психологія

Освітньо-професійна програма «Психологія»

Миколаїв - 2020

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Яблонський А.І., професор кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, доктор психологічних наук (Яблонський А.І.)

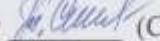
РЕЦЕНЗЕНТ: завідувач кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, к.пед.н., доцент Поляничко А.О.

Програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та інклюзивної освіти
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри (Яблонський А.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогічної та соціальної освіти:

Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії факультету (Степанова Т.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнецова О.А.)

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних основ юридичної психології, формування основних уявлень про сферу взаємодії психології і права, розкриття структури і основного змісту юридичної психології, її базових понять і методів формування фахової компетентності щодо психологічного забезпечення юридичної діяльності в аспекті застосування психологічних технологій у правовій практиці.

Завданнями курсу є: визначення основних уявлень про сферу взаємодії психології і права, розкриття структури і основного змісту юридичної психології, її базових понять і методів, ознайомити майбутніх фахівців з теоретичними знаннями з юридичної психології та їх використання у правовій практиці, з науковими методами, які використовуються у юридичній психології, сформулювати уявлення про психологічні та соціально-психологічні закономірності правотворчої діяльності, розуміння специфіки трактування особистості та діяльності в юридичній психології, психологічних засад кримінальної поведінки, сутності, ролі та значення фахівця-психолога у правовій практиці.

Ключові слова: юридична психологія, право, обов'язок, забезпечення, закономірність, кримінальна поведінка, правова практика.

Annotation

The discipline is aimed at studying the theoretical foundations of legal psychology, forming basic ideas about the interaction of psychology and law, disclosing the structure and main content of legal psychology, its basic concepts and methods of forming professional competence in psychological support of legal activities in the application of psychological technologies in legal practice.

The objectives of the course are: to define the basic ideas about the field of interaction of psychology and law, to reveal the structure and main content of legal psychology, its basic concepts and methods, to acquaint future specialists with theoretical knowledge of legal psychology and their use in legal practice. in legal psychology, to form an idea of psychological and socio-psychological patterns of lawmaking, understanding the specifics of interpretation of personality and activities in legal psychology, psychological principles of criminal behavior, the essence, role and importance of a psychologist in legal practice.

Key words: legal psychology, law, duty, provision, regularity, criminal behavior, legal practice.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Юридична психологія» складена проф. Яблонським А.І. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: факти, закономірності та механізми людської психіки у сфері регульованих правом відносин, що визначаються інтегральною тріадою елементів «людина право суспільство». «Юридична психологія» передбачає перехід від загальних питань, що мають теоретико-методологічне значення, до аналізу та рекомендацій з кримінально-процесуальних, цивільних процесуальних та психологічних аспектів правоохоронної діяльності та підвищенню її ефективності в професійній діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: «Загальна психологія», «Педагогічна та вікова психологія», «Психологія праці», «Експериментальна психологія», «Диференційна психологія».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

1.1. Мета курсу: вивчення теоретичних основ юридичної психології, формування основних уявлень про сферу взаємодії психології і права, розкриття структури і основного змісту юридичної психології, її базових понять і методів формування фахової компетентності щодо психологічного забезпечення юридичної діяльності в аспекті застосування психологічних технологій у правовій практиці.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- визначити: основні уявлення про сферу взаємодії психології і права, розкрити структуру і основний зміст юридичної психології, її базових понять і методів;
- ознайомити майбутніх фахівців з теоретичними знаннями з юридичної психології та їх використання у правовій практиці;
- ознайомити з науковими методами, які використовуються у юридичній психології;
- сформулювати уявлення про психологічні та соціально-психологічні закономірності правотворчої та правозастосувальної діяльності;
- зрозуміти специфіку трактування особистості та діяльності в юридичній психології, психологічні засади кримінальної поведінки, сутність, ролі та значення фахівця-психолога у правовій практиці.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

II. Фахові:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет, завдання і система юридичної психології.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан юридичної психології.

Тема 3. Класифікація методів юридичної психології.

Тема 4. Особистісний підхід в юридичній психології. Психологія особистості юриста.

Тема 5. Психологія права.

Тема 6. Правова соціалізація особистості.

Тема 7. Предмет, завдання кримінальної психології.

Тема 8. Психологічні аспекти дослідження особистості обвинувачуваного в кримінальному процесі.

Тема 9. Психологічні характеристики потерпілого.

Тема 10. Стрес та стресові фактори у професійній діяльності правоохоронців.

3. Рекомендована література

Базова

1. Бедь В. В. Юридична психологія. – К., 2002. – 376 с.
2. Бочелюк В.Й. Юридична психологія [Текст] : навч. посіб. / В.Й. Бочелюк – К.: Центр учбової літератури, 2010. - 336 с.
3. Клименко Н.І. Судова експертологія. Нав. посіб. Курс лекцій. К.: Видавничий дім «ІнЮре», 2007. – 528 с.
4. Козляковський П.А., Козляковський А.П. Юридична психологія. Навч. посіб. – 3 вид. доп. і перероб. – Миколаїв: Вид-во «Дизайн і поліграфія», 2012. – 423 с.
5. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія. – К., 2004. – 424 с.
6. Костицкий М. В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы. — К.: Выпашк., 1999. — С. 105.
7. Мостова І. М. Юридична психологія. – К.: ВІРА-Р, 1999. – 120 с.
8. Орбан-Лембрик Л. Юридична психологія: навчальний посібник / Лідія Орбан-Лембрик, Віктор Кошинець. - Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 447 с.
9. Юридична психологія: словник / За ред. Л.І.Казміренко, Є. М. Моїсеєва. – Видна 2-ге уточ та доп. К.: КНТ, 2008. – 224 с.
10. Юридична психологія: Курс лекцій / уклад.: В.В. Кошинець, Л.Л. Радухівська, Н.О. Рибалка. - К.: Національна академія прокуратури України, 2014. - 232 с.

11. Юридична психологія :навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. – К. : Нац. Торг.-екон.ун-т, 2015. - 432 с.

Допоміжна

1. Андросюк В. Г. Професійна психологія в органах внутрішніх справ. Загальна частина: Курс лекцій. — К.: НАВС, 2005. — С. 116.

2. Андросюк В. Г. Психологія слідчої діяльності: Навч. посібник. – К.: Українська академія внутрішніх справ, 1994. – 106 с.

3. Антонян Ю. М., Еникеев М. И., Эминов В. Е. Психология преступника и расследования преступлений. - М.: Юристъ, 1996. - 334 с.

4. Васильев В. Л. Юридическая психология. СПб.: Питер Пресс, 1997. – 656 с.

5. Виденеев Л. А. Психология девиантного поведения. – Харьков, 1997.

6. Коновалова В. О. Юридична психологія: підруч. / В. О. Коновалова, В. Ю. Шепітько. – 2-ге вид. переробл. і допов. – Х.: Право, 2008. – 240 с. Медведєв В. С. Кримінальна психологія. – К.: Аттіка, 2004. – 225 с.

7. Петровский А. В. История советской психологии. - М.: Просвещение, 2007. – 181 с.

8. Розин В. М. Психология для юристов. – М.: Изд. дом «Форум», 1997. – 128 с.

9. Славская К. А. Деятельность и психология личности. - М., 2006. – 201 с.

10. Шепітько В. Психологія судової діяльності: проблеми теорії та практики // Вісник Академії правових наук України. – Харків, 2004. - № 3(38). – С. 161-168.

11. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями / За заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва. - К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2000.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, самостійна робота, контрольна робота, індивідуальне науково-дослідне завдання, банк тестових питань для перевірки знань.